



# Základní povinnosti podnikatele v oblastech **BOZP** a **PO**

*na základě legislativních požadavků k 10.4.2013*

## **Základní předpisy:**

Zákon 262/2006 Sb. Zákoník práce

Zákon 309/2006 Sb. o dalších podmínkách BOZP

Zákon 373/2011 Sb. o specifických lékařských službách

Nařízení vlády 101/2005 Sb., o požadavcích na pracoviště

Nařízení vlády 361/2007 Sb., o podmínkách OZP

Nařízení vlády 378/2001 Sb., požadavky na bezpečný provoz strojů a zařízení

Nařízení vlády 495/2001 Sb. ochranné pracovní prostředky

Nařízení vlády 201/2010 Sb. o evidenci pracovních úrazů

Vyhláška 432/2003 Sb. o kategorizaci prací

Zákon 133/1985 Sb., o požární ochraně

Vyhláška 246/2001 Sb., o požární prevenci

Vyhláška 87/2000 Sb., o podmínkách požární bezpečnosti při svařování  
a další...

Právníkům a podnikajícím fyzickým osobám (dále jen *podnikatelům*) ukládá právní řád České republiky celou řadu povinností. Tato příručka dává přehled základních povinností na úseku **B**ezepečnosti a **O**chrany **Z**dравí při **P**ráci a **P**ožární **O**chrany. Do 25 zaměstnanců může *podnikatel* plnit úkoly v prevenci rizik sám, od 26 zaměstnanců výš musí úkoly plnit odborně způsobilou osobou se zkouškou podle §10 zák. 309/2006 Sb.

- 1) **Vyhodnocení rizik:** *podnikatel* je povinen vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění. Povinnost splní zpracováním písemného registru rizik s návrhem opatření (§102 zák. 262/2006 Sb.)
- 2) **Kategorizace prací:** *podnikatel* je povinen zařadit práce do kategorií podle faktorů, které mohou mít nebo mají vliv na zdraví (fyzikální, chemické a biologické činitele, prach, fyzická zátěž, zátěž teplem a chladem, psychická a zraková zátěž a další). Kategorii II. oznámí do 30 dnů od zahájení činnosti KHS, u kategorií III. a IV. podává návrh a KHS rozhoduje (vyhl. 432/2003 Sb.)
- 3) **Smlouva s lékařem, lékařské prohlídky:** *podnikatel* musí mít uzavřenou písemnou smlouvu s poskytovatelem pracovnělékařských služeb. Zaměstnanci musí mít **a) vstupní lékařskou prohlídku** před podpisem pracovní smlouvy, **b) periodické prohlídky** dle zařazení prací do kategorií a věku do/nad 50let (I. 6/4r.; II. 5/3r.; II.R a III. 2/2r. a IV. 1r.) (zák. 373/2011 Sb., vyhl. 79/2013 Sb.)
- 4) **Školení zaměstnanců:** *podnikatel* je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany **a) vstupní** před přidělením práce, **b) opakované** a to ve lhůtách, které si stanoví, nebo které předepisuje zvláštní předpis u některých profesí (např. obsluha tlakových nádob, jeřábů/vazač a pod.), u PO ve lhůtách 2 roky řadoví zaměstnanci, 3 roky vedoucí (§103 zák. 262/2006 Sb., §16 zák. 133/1985 Sb.)
- 5) **Roční prověrka:** *podnikatel* je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky BOZP na všech pracovištích a zařízeních a odstraňovat zjištěné nedostatky (§108 zák. 262/2006 Sb.)
- 6) **Osobní ochranné pracovní prostředky:** *podnikatel* je povinen vyhodnotit rizika pro přidělení OOPP podle n.v. 495/2001 Sb. a tyto zaměstnancům přidělit. OOPP musí chránit před riziky a nesmí omezovat při práci. OOPP nelze nahrazovat finančním plněním. Nutný seznam přidělovaných OOPP s intervalem životnosti (§104 zák. 262/2006 Sb.)
- 7) **Seznam prací zakázaných „ženám“ a mladistvým:** musí mít *podnikatel*, zaměstnává-li ženy a/nebo mladistvé (vyhl. 288/2003 Sb.)
- 8) **Evidence a hlášení pracovních úrazů:** *podnikatel* musí vést knihu úrazů, vyšetřit, evidovat a hlásit pracovní úrazy které způsobily **a) smrt zaměstnance** (bezodkladně), **b) hospitalizaci delší 5 dnů** (bezodkladně), **c) pracovní neschopnost delší 3 dnů** (do 5. dne následujícího měsíce (§105 zák. 262/2006 Sb, n.v. 201/2010 Sb.)
- 9) **Časový plán:** *podnikatel* je povinen stanovit časový plán a rozsah školení a revizí technických zařízení (§102 zák. 262/2006 Sb.)

- 10) **Provoz elektrozařízení:** *podnikatel* musí zajistit odbornou způsobilost pověřené obsluhy (školení á3 roky), evidenci a pravidelné revize: **a) elektroinstalací, b) hromosvodů, c) strojů a zařízení, d) spotřebičů a ručního el. nářadí** ve lhůtách podle protokolu o určení vnějších vlivů prostředí (ČSN 33 2000-5-51)
- 11) **Provoz tlakových nádob stabilních:** *podnikatel* zajišťuje odbornou způsobilost pověřené obsluhy (školení á3 roky), evidenci TNS a plán revizí **a) provozní** (á1 rok), **b) vnitřní** (á5 let), **c) tlaková zkouška** (á9 let), vede **provozní deníky**.
- 12) **Provoz plynových zařízení:** *podnikatel* musí zajistit odbornou způsobilost pověřené obsluhy (školení á3 roky), pravidelné revize: **a) domovního/ průmyslového plynovodu** (á3 roky), **b) spotřebičů** (á3 roky), kontroly a seřízení **c) hořáků** (á1 rok)
- 13) **Provoz zdvihacích zařízení:** *podnikatel* musí zajistit zpracování směrnice **Systém bezpečné práce ZZ**, dále zajišťuje odbornou způsobilost pověřené obsluhy (jeřábík/vazač – školení á1 rok) a evidenci a pravidelné kontroly a revize ZZ a vázacích prostředků ve lhůtách podle druhu ZZ, nutné také **elektrorevize ZZ**, vede **provozní deníky**.
- 14) **Provoz kotelny:** *podnikatel* musí zajistit zpracování provozního řádu kotelny, odbornou způsobilost obsluhy (školení á3 roky) a pravidelně zajišťovat **a) odbornou prohlídku kotelny** (á1 rok), **b) příslušné revize a kontroly** vybavení kotelny (kotle, expanzomaty, čidla CO / úniku plynu a pod.), vede **provozní deník kotelny**. Kotelna musí být uzamčena a označena „Kotelna – nepovolaným vstup zakázán“.
- 15) **Skladování, manipulace s materiálem:** *podnikatel* zajistí zpracování Místního provozního bezpečnostního předpisu pro bezpečnost skladování - Řádu skladu, zajistí označení regálů, nosnosti podlah, vyznačení komunikací (uliček), které musí být stále volné, evidenci a roční kontroly regálů, žebříků a schůdků, místa zvýšeného rizika střetu s překážkou / přimáčknutí osob nutno označit černožlutým šrafováním, při skladování nad 2m přílby; hygienické limity pro zvedání materiálu (n.v. 361/2005 Sb., n.v. 101/2005 Sb.)
- 16) **Provoz motorových vozidel:** *podnikatel* zajistí zpracování Místního provozního bezpečnostního předpisu pro provozování dopravy – Dopravně provozního řádu, zajistí evidenci řidičů a vozidel, odbornou způsobilost řidičů (školení ř.-referentů á2 roky, profesní 1x ročně v 5letém cyklu), technickou způsobilost vozidel, bezpečnostní přestávky při řízení min. po 4,5hod. (zák. 361/2000 Sb., n.v. 168/2002 Sb., n.v. 589/2006 Sb.)
- 17) **Provoz motorových manipulačních vozíků:** *podnikatel* zajistí jmenování uživatele a obsluhy, její odbornou způsobilost (školení á1 rok), evidenci obsluhy a vozíků, technické kontroly vozíků (á1 rok)
- 18) **Stavebnictví:** při splnění podmínek stavby zajišťuje *podnikatel* – stavebník činnost koordinátora BOZP na stavbě podle §§ 14 a 15 zák. 309/2006 Sb.. Při provozu stavebních strojů *podnikatel* zajišťuje odbornou způsobilost (strojnický průkaz) obsluhy a dále evidenci a technické prohlídky strojů.

- 19) **Chemické látky:** podnikatel je povinen zpracovat předpis pro bezpečné nakládání s chemickými látkami, pořídit seznam používaných chemických látek včetně pohonných hmot nebo mycích a čistících prostředků. Ke všem chemickým látkám nutno mít k dispozici bezpečnostní listy (zák. 350/2011 Sb.)
- 20) **Začlenění činností do kategorií podle požárního nebezpečí:** podnikatel je povinen zajistit začlenění provozovaných činností podle §4 zák. 133/1985 Sb. (kategorie se zvýšeným, s vysokým a bez PN). Tuto a další povinnosti v PO podnikatel zajišťuje prostřednictvím osoby s odbornou způsobilostí v PO (§11 zák. 133/1985 Sb.)
- 21) **Organizace zajištění PO:** podnikatel stanoví vlastní organizační systém pro plnění povinností vyplývajících z předpisů o požární ochraně. Přitom se vychází z kategorií a rozsahu provozovaných činností (§30 vyhl. 246/2001 Sb.)
- 22) **Požární a poplachové směrnice:** vymezují činnosti zaměstnanců, popřípadě dalších osob při vzniku požáru (§32 vyhl. 246/2001 Sb.)
- 23) **Preventivní požární prohlídka:** podnikatel provádí pravidelné kontroly dodržování předpisů o požární ochraně podle § 5 odst. 1 písm. e) zák. 133/1985 Sb. a prověřováním dokladů o plnění povinností stanovených předpisy o požární ochraně. Podle začlenění v intervalech 12, 6 a 3 měsíce (§12 vyhl. 246/2001 Sb.)
- 24) **Přehled a revize prostředků PO:** podnikatel zajišťuje vybavení provozoven vyhrazenými a věcnými prostředky PO a požárně-bezpečnostními zařízeními podle projektové dokumentace nebo posouzení požárního nebezpečí. Podle požadavků výrobce, nejméně však jednou ročně provádí kontrolu prostřednictvím oprávněné osoby (§§7 an vyhl. 246/2001 Sb.), u nouzového osvětlení a požárních nádrží se provádějí měsíční kontroly (ČSN EN 50172)
- 25) **Požární kniha:** slouží k záznamům o všech důležitých skutečnostech týkajících se požární ochrany, např. o provedených preventivních požárních prohlídkách, školení zaměstnanců a pod. (§37 vyhl. 246/2001 Sb.)
- 26) **Další dokumentace PO:** podle dalších podmínek legislativy, zejména při začlenění se zvýšeným nebo vysokým PN se zpracovává další dokumentace, např. požární řády, evakuační plány, dokumentace zdolávání požáru, řád ohlašoven požáru, příkaz ke svařování a pod., případně určují a ročně školí požární hlídky/preventisté
- 27) **Doklady o dodržování technických a bezpečnostních podmínek:** ke každému stroji, zařízení, spotřebiči a pod. nutno mít k dispozici provozní dokumentaci, návod k použití nebo zpracovaný Místní provozní bezpečnostní předpis, se kterým musí být prokazatelně seznámeni zaměstnanci se zařízením pracující.

Plnění těchto povinností kontroluje státní odborný dozor = Oblastní inspektoráty práce a státní požární dozor = Hasičský záchranný sbor kraje. Sankce za jejich nesplnění mohou jít ve správním řízení až do miliónů korun.